Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Instrument za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu”

(2023/C 157/11)

Izvjestiteljica: Muhterem ARAS (DE/Zeleni), predsjednica parlamenta savezne zemlje Baden-Württemberg (Njemačka)

Referentni dokumenti:

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 2679/98

COM(2022) 459 final

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredaba (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426, (EU) 2019/1009 i (EU) br. 305/2011 u pogledu izvanrednih postupaka za ocjenjivanje sukladnosti, donošenje zajedničkih specifikacija i nadzor tržišta zbog izvanrednih okolnosti na jedinstvenom tržištu

COM(2022) 461 final

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2000/14/EZ, 2006/42/EZ, 2010/35/EU, 2013/29/EU, 2014/28/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/31/EU, 2014/32/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU i 2014/68/EU u pogledu izvanrednih postupaka za ocjenjivanje sukladnosti, donošenje zajedničkih specifikacija i nadzor tržišta zbog izvanrednih okolnosti na jedinstvenom tržištu

COM(2022) 462 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 2679/98

COM(2022) 459 final

Amandman 1.

Izmjena uvodne izjave 33.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Nadalje, kako bi se osigurala dostupnost robe relevantne u slučaju krize za vrijeme izvanrednih okolnosti na jedinstvenom tržištu, Komisija može preporučiti da države članice distribuiraju strateške rezerve, vodeći pritom primjereno računa o načelima solidarnosti, nužnosti i proporcionalnosti.	Nadalje, kako bi se osigurala dostupnost robe relevantne u slučaju krize za vrijeme izvanrednih okolnosti na jedinstvenom tržištu, Komisija može preporučiti da države članice distribuiraju strateške rezerve, vodeći pritom primjereno računa o načelima solidarnosti, nužnosti i proporcionalnosti. ***Pritom se moraju uzeti u obzir različite lokalne i regionalne potrebe kao što su one najudaljenijih regija, gusto naseljenih gradova, ruralnih područja ili pograničnih regija.***

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 2.

Izmjena članka 1. stavka 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice dužne su međusobno i s Komisijom redovito razmjenjivati informacije o svim pitanjima obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe.	Države članice dužne su međusobno i s Komisijom***, Europskim parlamentom, Europskim odborom regija i Europskim gospodarskim i socijalnim odborom*** redovito razmjenjivati informacije o svim pitanjima obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe.

Obrazloženje

Lokalne i regionalne vlasti pozivaju se da provedu mnoge mjere aktivirane u okviru Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu. Stoga bi ih trebalo barem obavještavati posredstvom OR-a.

Amandman 3.

Izmjena članka 2. stavka 8.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje odgovornost država članica da štite nacionalnu sigurnost ili njihove ovlasti da štite druge temeljne državne funkcije, uključujući osiguravanje teritorijalne cjelovitosti države i održavanje reda i mira.	Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje ***opća*** odgovornost država članica da štite nacionalnu sigurnost ili njihove ovlasti da štite druge temeljne državne funkcije, uključujući osiguravanje teritorijalne cjelovitosti države i održavanje reda i mira.

Obrazloženje

Radi pojašnjenja potrebno je dodati riječ „opća” kako bi pravila o slobodnom kretanju iz članka 16. i sljedećih ostala djelotvorna u praksi.

Amandman 4.

Izmjena i dopuna članka 4. stavka 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Komisija predsjedava savjetodavnom skupinom i osigurava tajništvo. Komisija može pozvati ***predstavnika Europskog parlamenta,*** predstavnike država članica EFTA-e koje su ugovorne stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru, predstavnike gospodarskih subjekata, organizacija dionika i socijalnih partnera te stručnjake da sudjeluju na sastancima savjetodavne skupine kao promatrači. Komisija poziva predstavnike drugih tijela na razini Unije koja su relevantna u slučaju krize da kao promatrači sudjeluju na relevantnim sastancima savjetodavne skupine.	Komisija predsjedava savjetodavnom skupinom i osigurava tajništvo. ***Stalni članovi savjetodavne skupine ujedno su i predstavnici Europskog parlamenta i Europskog odbora regija.*** Komisija može pozvati predstavnike država članica EFTA-e koje su ugovorne stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru, predstavnike gospodarskih subjekata, organizacija dionika i socijalnih partnera te stručnjake da sudjeluju na sastancima savjetodavne skupine kao promatrači. Komisija poziva predstavnike drugih tijela na razini Unije koja su relevantna u slučaju krize da kao promatrači sudjeluju na relevantnim sastancima savjetodavne skupine.

Obrazloženje

Europski parlament i Europski odbor regija moraju imati stalne predstavnike u savjetodavnoj skupini kako bi se osigurao parlamentarni nadzor i uključile lokalne i regionalne vlasti koje provode zakonodavstvo EU-a na terenu. Lokalne i regionalne vlasti također su izravno izložene problemima i učincima kriza te mogu podnijeti izvješće iz prve ruke. Interesi lokalnih i regionalnih vlasti mogu biti zastupljeni u savjetodavnoj skupini posredstvom Europskog odbora regija.

Amandman 5.

Izmjena članka 5. stavka 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice imenuju središnje urede za vezu, koji su odgovorni za održavanje kontakata, koordinaciju i razmjenu informacija sa središnjim uredima za vezu drugih država članica i središnjim uredom za vezu na razini Unije u skladu s ovom Uredbom. Ti uredi za vezu usklađuju i prikupljaju doprinose relevantnih nacionalnih nadležnih tijela.	Države članice imenuju***, zajedno s lokalnim i regionalnim vlastima,*** središnje urede za vezu, koji su odgovorni za održavanje kontakata, koordinaciju i razmjenu informacija sa središnjim uredima za vezu drugih država članica i središnjim uredom za vezu na razini Unije u skladu s ovom Uredbom. Ti uredi za vezu usklađuju i prikupljaju doprinose relevantnih nacionalnih***, regionalnih i lokalnih*** nadležnih tijela.

Obrazloženje

Uključenost regionalnih i lokalnih vlasti jer nacionalni uredi za vezu nisu dovoljni za osiguravanje razmjene informacija. Trebalo bi uključiti regionalne i lokalne urede, ovisno o političkoj i ustavnoj strukturi država članica.

Amandman 6.

Izmjena članka 6. stavka 1. točke (a)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(a) suradnju između nacionalnih nadležnih tijela i nadležnih tijela na razini Unije u području upravljanja režimom pojačanog opreza i režimom za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu tijekom njihove primjene u svim sektorima jedinstvenog tržišta;	(a) suradnju između ***lokalnih, regionalnih i*** nacionalnih nadležnih tijela i nadležnih tijela na razini Unije u području upravljanja režimom pojačanog opreza i režimom za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu tijekom njihove primjene u svim sektorima jedinstvenog tržišta;

Obrazloženje

Uključivanje lokalne i regionalne razine.

Amandman 7.

Izmjena članka 6. stavka 2. točke (a)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
popis relevantnih nacionalnih nadležnih tijela, središnjih ureda za vezu imenovanih u skladu s člankom 5. i jedinstvenih kontaktnih točaka iz članka 21., njihovih podataka za kontakt, dodijeljenih uloga i odgovornosti koje imaju u skladu s nacionalnim pravom tijekom primjene režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu iz ove Uredbe;	popis relevantnih ***lokalnih, regionalnih i*** nacionalnih nadležnih tijela, središnjih ureda za vezu imenovanih u skladu s člankom 5. i jedinstvenih kontaktnih točaka iz članka 21., njihovih podataka za kontakt, dodijeljenih uloga i odgovornosti koje imaju u skladu s nacionalnim pravom tijekom primjene režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu iz ove Uredbe;

Obrazloženje

Uključivanje lokalne i regionalne razine, ovisno o strukturi država članica.

Amandman 8.

Dopuna i izmjena članka 8. stavka 3. točke (c)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
zemljopisno područje; udio jedinstvenog tržišta koji je zahvaćen poremećajem ili mogućim poremećajem; učinak na određena zemljopisna područja koja su naročito osjetljiva na poremećaje u lancima opskrbe ili izložena njima, što uključuje najudaljenije regije EU-a;	zemljopisno područje; udio jedinstvenog tržišta koji je zahvaćen poremećajem ili mogućim poremećajem; učinak na određena zemljopisna područja koja su naročito osjetljiva na poremećaje u lancima opskrbe ili izložena njima, što uključuje ***pogranične i*** najudaljenije regije EU-a;

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 9.

Izmjena članka 9. stavka 1. točke (a)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje savjetodavne skupine, smatra da postoji prijetnja iz članka 3. točke 2., dužna je provedbenim aktom aktivirati režim pojačanog opreza na jedinstvenom tržištu na razdoblje od najviše šest mjeseci. Taj provedbeni akt sadržava sljedeće:	Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje savjetodavne skupine, smatra da postoji prijetnja iz članka 3. točke 2., dužna je provedbenim aktom aktivirati režim pojačanog opreza na jedinstvenom tržištu na razdoblje od najviše šest mjeseci. Taj provedbeni akt sadržava sljedeće:
(a) procjenu mogućeg učinka krize;	(a) procjenu mogućeg učinka krize***, uključujući posebnu situaciju u pograničnim regijama***;

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 10.

Izmjena članka 11. stavka 5.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Nacionalna nadležna tijela dužna su primjereno uzeti u obzir administrativno opterećenje za gospodarske subjekte i naročito MSP-ove koje bi moglo biti povezano sa zahtjevima za informacije te osigurati da ***ono bude što manje***.	Nacionalna nadležna tijela dužna su primjereno uzeti u obzir administrativno opterećenje za gospodarske subjekte i naročito MSP-ove koje bi moglo biti povezano sa zahtjevima za informacije te osigurati da ***je sadržaj zahtjeva proporcionalan i strogo ograničen na ono što je potrebno za usklađivanje s člankom 9***.

Obrazloženje

Izbjegavanje nepotrebnih opterećenja za poduzeća.

Amandman 11.

Izmjena članka 12. stavka 2. točke (a)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Komisija može provedbenim aktima od država članica zatražiti da dostavljaju informacije o robi navedenoj u određenom provedbenom aktu donesenom u skladu s člankom 9. stavkom 1. koje se odnose na sljedeće:	Komisija može provedbenim aktima od država članica zatražiti da dostavljaju informacije o robi navedenoj u određenom provedbenom aktu donesenom u skladu s člankom 9. stavkom 1. koje se odnose na sljedeće:
a) trenutačno stanje zaliha na njihovu državnom području;	(a) trenutačno stanje zaliha ***i lokacije*** na njihovu državnom području;

Obrazloženje

Važno je provjeriti gdje države članice skladište robu potrebnu tijekom krize kako bi se ona u hitnim slučajevima mogla pravodobno distribuirati i u udaljena područja.

Amandman 12.

Izmjena članka 12. stavka 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Uzimajući primjereno u obzir zalihe koje drže ili stvaraju gospodarski subjekti na njihovu državnom području, države članice dužne su što više se potruditi oko stvaranja strateških rezervi robe od strateške važnosti utvrđene u skladu sa stavkom 1. Komisija državama članicama pruža potporu povezanu s koordinacijom i racionalizacijom njihovih aktivnosti u tom pogledu.	Uzimajući primjereno u obzir zalihe koje drže ili stvaraju gospodarski subjekti na njihovu državnom području ***te teritorijalnu ravnotežu, s posebnim naglaskom na otočnim, planinskim i drugim udaljenim područjima,*** države članice dužne su što više se potruditi oko stvaranja strateških rezervi robe od strateške važnosti utvrđene u skladu sa stavkom 1. Komisija državama članicama pruža potporu povezanu s koordinacijom i racionalizacijom njihovih aktivnosti u tom pogledu.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 13.

Izmjena članka 15. stavka 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje savjetodavne skupine, smatra da je potrebno produljiti režim za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu, ona predlaže Vijeću produljenje tog režima. Podložno hitnim i iznimnim promjenama okolnosti, Komisija to nastoji učiniti najkasnije 30 dana prije isteka razdoblja za koje je aktiviran režim za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu. Vijeće pojedinačnim provedbenim aktom može produljiti režim za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu za najviše šest mjeseci.	Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje savjetodavne skupine, smatra da je potrebno produljiti režim za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu, ona predlaže Vijeću produljenje tog režima. Podložno hitnim i iznimnim promjenama okolnosti, Komisija to nastoji učiniti najkasnije 30 dana prije isteka razdoblja za koje je aktiviran režim za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu. Vijeće pojedinačnim provedbenim aktom može produljiti režim za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu za najviše šest mjeseci. ***Ako nema produljenja, režim za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu automatski će isteći.***

Obrazloženje

Hitne mjere uvijek moraju biti vremenski ograničene i završiti automatski kako bi se spriječila zlouporaba. To se spominje u članku 14. stavku 3. („Aktivacija”), ali ne i u članku o deaktivaciji, stoga je pruženo pojašnjenje.

Amandman 14.

Izmjena članka 16. stavka 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Pri donošenju i primjeni nacionalnih mjera za odgovor na izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu i s njima povezanu krizu, države članice osiguravaju da su njihove mjere u potpunosti u skladu s Ugovorom i pravom Unije, a posebno ***sa*** zahtjevima utvrđenima u ovom članku.	Pri donošenju i primjeni nacionalnih mjera za odgovor na izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu i s njima povezanu krizu, države članice osiguravaju da su njihove mjere u potpunosti u skladu s Ugovorom i pravom Unije, a posebno ***s prioritetnim*** zahtjevima utvrđenima u ovom članku***, posebno u pogledu mjera u skladu sa Zakonikom o schengenskim granicama***.

Obrazloženje

Kako bi pravila o slobodnom kretanju u okviru Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu bila djelotvorna, ona moraju imati djelomičnu prednost pred Zakonikom o schengenskim granicama jer u protivnom države članice mogu uvesti jednostrane i nekoordinirane granične kontrole, koje bi po svojoj prirodi mogle dovesti do zatvaranja granica.

Amandman 15.

Izmjena članka 16. stavka 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Svako ograničenje mora biti vremenski ograničeno i mora se ukloniti čim to situacija dopusti. Osim toga, kod svakog ograničenja trebalo bi uzeti u obzir situaciju u pograničnim regijama.	Svako ograničenje mora biti vremenski ograničeno***, redovito se preispitivati*** i mora se ukloniti čim to situacija dopusti. Osim toga, kod svakog ograničenja trebalo bi uzeti u obzir situaciju u pograničnim regijama.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 16.

Izmjena i dopuna članka 16. stavka 5.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice osiguravaju da svi pogođeni dionici budu obaviješteni o mjerama kojima se ograničava slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike i pružatelje usluga, prije nego što te mjere stupe na snagu. Države članice osiguravaju kontinuirani dijalog s dionicima, uključujući komunikaciju ***sa*** socijalnim partnerima i međunarodnim partnerima.	Države članice osiguravaju da svi pogođeni dionici***, kao i lokalne i regionalne vlasti***, budu obaviješteni o mjerama kojima se ograničava slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike i pružatelje usluga, prije nego što te mjere stupe na snagu. Države članice osiguravaju kontinuirani dijalog s dionicima, uključujući komunikaciju s ***Europskim odborom regija*** i socijalnim partnerima i međunarodnim partnerima.

Obrazloženje

Jamčenje uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti.

Amandman 17.

Izmjena članka 19. stavka 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice Komisiji dostavljaju izjavu o razlozima zbog kojih je izvršenje takve mjere opravdano i proporcionalno ako ti razlozi već nisu pojašnjeni u mjeri o kojoj je dostavljena obavijest. Države članice Komisiji dostavljaju cjeloviti tekst ***nacionalnih zakonodavnih ili regulatornih odredaba koje*** sadržavaju mjeru ili koje se mjerom mijenjaju.	Države članice Komisiji dostavljaju izjavu o razlozima zbog kojih je izvršenje takve mjere opravdano i proporcionalno ako ti razlozi već nisu pojašnjeni u mjeri o kojoj je dostavljena obavijest. Države članice Komisiji dostavljaju cjeloviti tekst ***propisa primjenjivih u dotičnoj državi koji*** sadržavaju mjeru ili koje se mjerom mijenjaju.

Obrazloženje

U nekim državama članicama regije mogu donijeti vlastite ili dodatne propise, stoga bi trebalo spomenuti ne samo nacionalno zakonodavstvo, već i sve zakonodavstvo primjenjivo u predmetnoj državi članici.

Amandman 18.

Izmjena članka 21. stavka 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice osiguravaju da građani, potrošači, gospodarski subjekti i radnici te njihovi predstavnici mogu primati, na njihov zahtjev i putem odgovarajućih jedinstvenih kontaktnih točaka, informacije od nadležnih tijela o načinu na koji se odgovarajuće nacionalne mjere za odgovor na krizu općenito tumače i primjenjuju. Te informacije prema potrebi uključuju vodič s postupnim uputama. Informacije se pružaju na jasnom i razumljivom jeziku. Moraju biti lako dostupne na daljinu i elektroničkim putem te se moraju ažurirati.	Države članice osiguravaju da građani, potrošači***, lokalne i regionalne vlasti,*** gospodarski subjekti i radnici te njihovi predstavnici mogu primati, na njihov zahtjev i putem odgovarajućih jedinstvenih kontaktnih točaka, informacije od nadležnih tijela o načinu na koji se odgovarajuće nacionalne mjere za odgovor na krizu općenito tumače i primjenjuju. Te informacije prema potrebi uključuju vodič s postupnim uputama. Informacije se pružaju na jasnom i razumljivom jeziku. Moraju biti lako dostupne na daljinu i elektroničkim putem te se moraju ažurirati.

Obrazloženje

Svi bi trebali imati pristup jedinstvenim kontaktnim točkama u državama članicama. To može olakšati regionalna razina. To je posebno važno u pograničnim i rubnim regijama.

Amandman 19.

Izmjena članka 22. stavka 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Jedinstvena kontaktna točka na razini Unije građanima, potrošačima, gospodarskim subjektima, radnicima i njihovim predstavnicima osigurava sljedeću pomoć:[.]	Jedinstvena kontaktna točka na razini Unije građanima, potrošačima***, lokalnim i regionalnim vlastima***, gospodarskim subjektima, radnicima i njihovim predstavnicima osigurava sljedeću pomoć:[.]

Obrazloženje

Jamčenje uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti.

Amandman 20.

Izmjena članka 24. stavka 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ako dođe do ozbiljnih nestašica povezanih s krizom ili neposredne opasnosti od nestašica, Komisija može pozvati predstavničke organizacije ili gospodarske subjekte u lancima opskrbe relevantnima u slučaju krize da na dobrovoljnoj osnovi, u utvrđenom roku, Komisiji dostave posebne informacije o proizvodnim kapacitetima i mogućim postojećim zalihama robe relevantne u slučaju krize i njezinih sastavnih dijelova u proizvodnim postrojenjima Unije i postrojenjima trećih zemalja kojima subjekt upravlja, s kojima sklapa ugovore ili od kojih kupuje robu, kao i informacije o svim relevantnim poremećajima u lancu opskrbe u određenom roku.	Ako dođe do ozbiljnih nestašica povezanih s krizom ili neposredne opasnosti od nestašica, Komisija može pozvati predstavničke organizacije ili gospodarske subjekte u lancima opskrbe relevantnima u slučaju krize da na dobrovoljnoj osnovi, u utvrđenom roku, Komisiji dostave posebne informacije o proizvodnim kapacitetima i mogućim postojećim zalihama robe relevantne u slučaju krize i njezinih sastavnih dijelova u proizvodnim postrojenjima Unije i postrojenjima trećih zemalja kojima subjekt upravlja, s kojima sklapa ugovore ili od kojih kupuje robu, kao i informacije o svim relevantnim poremećajima u lancu opskrbe u određenom roku. ***Komisija osigurava da se administrativno i komercijalno opterećenje za gospodarske subjekte, a posebno za MSP-ove, svede na najmanju moguću mjeru, da su rokovi za odgovor realistični i da je sadržaj zahtjeva proporcionalan i nužan.***

Obrazloženje

Izbjegavanje nepotrebnih opterećenja za poduzeća.

II. **PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. pozdravlja prijedlog Komisije o Instrumentu za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu usmjeren na osiguranje funkcioniranja unutarnjeg tržišta, uključujući slobodno kretanje osoba u budućim kriznim situacijama;

2. ističe da je koordinirano djelovanje na razini EU-a u kontekstu pandemije COVID-a 19 omogućilo ponovnu uspostavu sloboda jedinstvenog tržišta i da ruska ratna agresija na Ukrajinu, kojom se krši međunarodno pravo, pokazuje koliko brzo može nastati nova kriza;

3. ističe kako krize mogu imati ozbiljne posljedice za jedinstveno tržište; naglašava važnost mjera utemeljenih na potrebama za smanjenje razlika povezanih s krizom na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te kohezijske politike utemeljene na potrebama i usmjerene na iste ciljeve, kojom se promiče otpornost na krize;

4. ponavlja svoje stajalište da se posebno slobodno kretanje robe, osoba i usluga mora zaštititi od kriza; naglašava važnu ulogu pograničnih regija u funkcioniranju unutarnjeg tržišta;

5. naglašava da su područja obuhvaćena člankom 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije posebno pogođena posljedicama kriza jer se ionako suočavaju s izazovima uvjetovanima svojim položajem;

6. stoga smatra da je potreban čvrst opći okvir EU-a za jedinstveno tržište u kriznim situacijama kojim bi se dopunila postojeća i planirana sektorska pravila;

Upravljanje granicama u okviru Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu

7. naglašava da su pogranične regije posebno pogođene krizom kao i jednostranim i kratkoročnim zatvaranjem granica; to utječe na svu prekograničnu suradnju u područjima kao što su obrazovanje, zdravstvo i energetika, kao i na prijevoz robe, prekogranične radnike, pružatelje usluga, ali i obitelji i druge međuljudske odnose;

8. posebno ističe da su granične kontrole slične zatvaranju granica budući da dovode do kilometarskih kolona na graničnim prijelazima;

9. stoga poziva Europsku komisiju da pravilima o slobodnom kretanju u okviru Instrumenta za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu da djelomičnu prednost pred Zakonikom o schengenskim granicama kako bi se osiguralo slobodno kretanje osoba, usluga i robe u kriznim vremenima;

10. poziva Vijeće da nakon stupanja uredbe na snagu započne pregovore s trećim zemljama na vanjskim granicama EU-a kako bi se provela takva pravila o slobodnom kretanju;

11. u tom pogledu upućuje na svoje mišljenje „Revizija upravljanja schengenskim područjem” ([1]), u kojem se poziva na strogo ograničavanje trajanja kontrole na unutarnjim granicama na najviše 24 mjeseca kao i na pružanje objašnjenja zašto alternativne mjere nisu prikladne;

12. također potiče Vijeće da deblokira stvaranje europskog prekograničnog mehanizma kako bi se bez poteškoća duž granica mogla provoditi međuvladina rješenja;

Instrument za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu iz regionalne perspektive

13. općenito pozdravlja lokalizirani pristup Prijedloga i njegovu usmjerenost na putovanja i poslovne aktivnosti; istodobno poziva na veću teritorijalnu usmjerenost Instrumenta za izvanredne okolnosti kako bi se osigurala njegova učinkovitost na terenu;

14. na temelju toga poziva na stalno sudjelovanje predstavnika Europskog odbora regija u savjetodavnoj skupini;

15. nadalje poziva na uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u uspostavu središnjih ureda za vezu i jednak pristup nacionalnim jedinstvenim kontaktnim točkama i onima na razini Unije;

16. podsjeća da je roba od (potencijalne) važnosti tijekom krize nejednako raspoređena na jedinstvenom tržištu; naglašava apsolutnu potrebu za europskom solidarnošću na djelu kako bi se osigurala distribucija takve robe u teško pogođenim područjima; u tom pogledu pozdravlja zabranu ograničenja izvoza;

17. predlaže da relevantne definicije i kriteriji budu dosljednije oblikovani u cijelom Prijedlogu te da se u tom kontekstu u većoj mjeri uzmu u obzir regionalna pitanja;

Upravljanje Instrumentom za izvanredne okolnosti na jedinstvenom tržištu

18. s tim u vezi naglašava da treba pojasniti pojedinačne definicije kako bi se postigla pravna sigurnost i pojasnilo pod kojim će se uvjetima i okolnostima i u kojim krizama koristiti instrument za izvanredne okolnosti;

19. pozdravlja predloženi sustav semafora s tri faze – planiranje djelovanja u nepredvidivim situacijama, nadzor jedinstvenog tržišta i izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu – radi boljeg sprečavanja kriza, pripravnosti za njih i upravljanja njima;

20. snažno pozdravlja usredotočenost na razmjenu informacija, komunikaciju i koordinaciju među državama članicama te potiče stvaranje zajedničke internetske platforme za buduće krize, kao što je to bila platforma „Re-open EU” tijekom pandemije COVID-a 19;

21. ističe da je potrebno osigurati komplementarnost i usklađenost sa sektorskim i drugim općim pravilima, posebno Zakonikom o schengenskim granicama, kako ne bi došlo do veće pravne nesigurnosti;

([1]) Mišljenje Europskog odbora regija – Revizija upravljanja schengenskim područjem (SL C 498, 30.12.2022., str. 114.).

22. podsjeća na načela supsidijarnosti i proporcionalnosti te napominje da je Prijedlog Komisije vrlo dalekosežan; stoga naglašava važnost jamčenja dostatnog nadzora i transparentnosti u provedbi Instrumenta, također kako bi se provjerilo i neutraliziralo potencijalno široko proširenje ovlasti dodijeljenih Komisiji, te ističe da se to može postići samo jasnim i nedvosmislenim kriterijima i mjerljivim pragovima u kombinaciji s propisanim postupkom kojim se jamči sudjelovanje ne samo država članica i Europskog parlamenta nego i nacionalnih i regionalnih parlamenata;

23. naglašava da se svakom hitnom mjerom mora poštovati i jamčiti djelotvorna provedba i potpuno poštovanje zakonâ o radu i temeljnih prava, uključujući socijalna, radnička i sindikalna prava;

24. poziva na preispitivanje nužnosti i proporcionalnosti praćenja lanaca opskrbe, prikupljanja informacija od poduzeća i izdavanja prioritetnih naloga; upravo u kriznim vremenima dodatna opterećenja za poduzeća, posebno mala i srednja poduzeća, trebalo bi svesti na najmanju moguću mjeru; u najmanju ruku, trebalo bi produljiti kratke rokove za odgovor;

25. pozdravlja ubrzanje ocjenjivanja sukladnosti strateški važnih proizvoda; predlaže da se to proširi na druge skupine proizvoda;

26. poziva Europsku komisiju da zajedničku javnu nabavu učini transparentnom i da izvuče pouke iz neuspjeha u sklapanju ugovora s proizvođačima cjepiva protiv bolesti COVID-19;

27. naposljetku, pozdravlja nedavne rasprave o jačanju europske strateške autonomije neovisno o krizama i sa zanimanjem iščekuje nacrt zakona Europske komisije o kritičnim sirovinama. S tim u vezi poziva Europsku komisiju da u svoj nacrt zakonodavstva uvrsti prijedloge iz mišljenja OR-a o akcijskom planu za kritične sirovine ([2]).

Bruxelles, 8. veljače 2023.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Vasco ALVES CORDEIRO

([2]) Mišljenje Europskog odbora regija – Akcijski plan za kritične sirovine (SL C 175, 7.5.2021., str. 10.).